

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ Лісового і садово - паркового
господарства

Роман ВАСИЛИШИН

20²³ року

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації,

протокол № 11 від 09. 05. 2023 р.

завідувач кафедри

Марина НАВАЛЬНА

Гарант ОП «Садово-паркове господарство»

Олеся ПІХАЛО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛАТИНСЬКА МОВА»

Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»

Інститут: ННІ Лісового і садово - паркового господарства

Розробники: Тимофеев Володимир Анатолійович, старший викладач кафедри філософії та міжнародної комунікації;
Шакун Наталія Андріївна, асистент кафедри філософії та міжнародної комунікації.

Київ - 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛАТИНСЬКА МОВА»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	бакалавр	
Галузь знань	20 Аграрні науки і продовольство	
Спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	залік	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	I	-
Семестр	II	-
Лекційні заняття	15	-
Практичні, семінарські заняття	30	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	45	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – ознайомлення студентів з фундаментальними принципами латинської мови спрямоване на розвиток їхніх навичок у перекладі латинських текстів та використанні латиномовної термінології у навчальній, науковій та професійній сферах. Передача практичних вмінь у володінні мовою дозволить студентам не лише читати та перекладати латинські тексти, але й свідомо користуватися міжнародною науковою термінологією. Оволодіння основами латинської мови стане ключем до вільного розуміння та використання фахових концепцій у різних галузях знань.

Завдання дисципліни. Головна мета курсу полягає в розширенні лінгвістичного кругозору студентів та в підвищенні їхньої мовної культури через вдосконалення навичок правильного використання міжнародних слів греко-латинського походження. Чітко структурована граматики та синтаксис латинської мови сприяють розвитку логічного мислення студентів. Знайомство із історією виникнення латинської мови, а також її важливість у розвитку європейської культури та науки не лише надає освітній аспект, але й формує виховний контекст курсу.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення дисципліни «Латинська мова» студент повинен набути такі результати навчання:

Знання:

- правил читання латинських літер та їх сполучень;
- основ граматики, синтаксису та словотвору латинської мови;
- 500 латинських слів, 100 латинських паремій та 100 латинських синтенцій;
- міжнародного студентського гімну «Gaudeamus»;
- необхідного обсягу лексичного матеріалу професійного спрямування;
- термінології наукового спрямування, що складається з латинських коренів, характерну для відповідного профілю;
- базових навичок усного спілкування латинською мовою.

Уміння:

- читати та писати латинською мовою;
- виконувати переклад латинських текстів за допомогою словника;
- користуватися словником і довідковою літературою з латинської мови;
- використовувати систему знань, отриманих у результаті вивчення латинської мови, у галузі гуманітарних і професійно-орієнтованих дисциплін;
- навичками використання латинських термінів і паремій у публічних виступах як іноземною так і українською мовами;
- самостійно правильно виконувати завдання та розв'язувати задачі, аргументовано та послідовно відстоювати свою думку;
- ефективно організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності;
- мати здатність до самонавчання з латинської мови.

Бути поінформованим про: походження та еволюцію латинської мови, її вплив на формування національних європейських мов, роль класичних мов у створенні міжнародної наукової лексики, і вплив античної науки та літератури на формування нової європейської культури.

3. НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

Програмні результати навчання (ПРН):

1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, національної гідності та патріотизму.

2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

**4. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА» ДЛЯ ПОВНОГО ТЕРМІНУ ДЕННОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	У тому числі			усього	У тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. МОРФОЛОГІЯ.									
Тема 1. Латинська мова у міжнародній науковій термінології. Фонетична система латинської мови.	1	12	2	4	6				
Тема 2. Nomen substantivum: Іменник	2	12	2	4	6				
Тема 3. Nomen adiectivum. Pronomen: Прикметник. Займенник.	3	12	2	4	5				
Тема 4. Nomen numerale: Числівник	4	12	2	4	6				
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>		45	8	16	23				
Змістовий модуль 2. МОРФОЛОГІЯ. ЧАСТИНИ МОВИ									
Тема 5. Adverbium (Прислівник). Praepositio (Прийменник).	1	11	2	4	5				
Тема 6. Pronomen. Особливості утворення та відмінювання займенників	2	11	2	4	6				
Тема 7. Граматичні категорії дієслова. Розподіл дієслів на дієвідміни.	3	11	2	4	6				
Тема 8. Особливості синтаксичної будови латинської мови.	4	12	2	2	6				
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>		45	8	14	23				
Усього годин		90	16	30	45				

Змістовий модуль 1. ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ. МОРФОЛОГІЯ.

Тема 1. Латинська мова у міжнародній науковій термінології. Фонетична система латинської мови.

Історія давньоримської культури та мови Лація, походження латинської мови та розділ її історії на ключові етапи. Латина як джерело наукової термінології. Історичні і лінгвістичні причини формування міжнародної термінології на ґрунті класичних мов.

Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Вимова голосних, дифтонгів, приголосних. Вимова буквосполучень. Довгі та короткі склади. Наголос.

Тема 2. *Nomen substantivum*: Іменник.

Іменник. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок. Словникова форма іменника. Поділ іменників на відміни. Основа іменника. Відмінювання іменників.

Тема 3. *Nomen adiectivum*. *Pronomen*: Прикметник. Займенник.

Прикметник (*Nomen adiectivum*). Граматичні категорії прикметників. Групи та відміни прикметників. Узгодження прикметників з іменниками. Ступені порівняння (*gradus comparationis*). Суплетивне утворення ступенів порівняння.

Займенник (*pronomen*). Особові займенники (*pronomina personalia*). Зворотний займенник. Присвійні займенники. Вказівні займенники. Займенники *ille, ipse*. Займенники *is, idem*. Питальні та відносні займенники. Заперечні займенники *nemo, nihil*. Неозначені займенники (*pronomina indefinita*). Співвідносні слова (*verba correlativa*).

Змістовий модуль 2. МОРФОЛОГІЯ. ЧАСТИНИ МОВИ

Тема 4. *Nomen numerale*: Числівник

Розряди числівників. Кількісні числівники (*numeralia cardinalia*). Порядкові числівники (*numeralia ordinalia*). Розділові числівники (*numeralia distributiva*). Числівникові прислівники (*adverbia numeralia*). Творення числівників. Відмінювання числівників. Синтаксис числівників.

Тема 5. *Adverbium* (Прислівник). *Praepositio* (Прийменник).

Прислівник (*adverbium*). Особливості утворення та ступенів порівняння. Прийменник (*Praepositio*). Прийменники, які вживаються з аблятивом. Прийменники, які вживаються з акузативом. Прийменники, які вживаються з генетивом. Прийменники, які вживаються з акузативом та аблятивом.

Тема 6. *Pronomen*. Особливості утворення та відмінювання займенників

Розряди займенників. Особові, зворотні, присвійні, вказівні займенники. Питальні та відносні займенники. Займенники *ille, ipse*. Займенники *is, idem*. Заперечні займенники *nemo, nihil*. Неозначені займенники (*pronomina indefinita*). Співвідносні слова (*verba correlativa*).

Тема 8. Особливості синтаксичної будови латинської мови.

Структура та лексико-граматична побудова простого поширеного речення. Основні особливості синтаксису складного речення. Використання еліптичних конструкцій. Емоційні реченнєві структури.

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З КУРСУ «ЛАТИНСЬКА МОВА»

№ з/п	Тема	Години
1.	Латинська мова у міжнародній науковій термінології. Латинська мова в українській літературно-філософській та культурній традиції.	2
2.	Латинський алфавіт. Класифікація звуків.	2
3.	Вимова голосних, дифтонгів, приголосних. Вимова буквосполучень. Довгі та короткі склади. Наголос	2
4.	Граматичні категорії іменника (Nomen substantivum).	2
5.	Граматичні категорії прикметників (Nomen adiectivum).	2
6.	Узгодження прикметників з іменниками	2
7.	Займенник (pronomen).	2
8.	Nomen numerale: Числівник	2
9.	Adverbium (Прислівник).	2
10.	Praepositio (Прийменник).	2
11.	Pronomen. Особливості утворення та відмінювання займенників	2
12.	Дієслово.	2
13.	Особливості відмінювання та утворення ступенів порівняння.	2
14.	Основи опису рослини на латинській мові.	2
15.	Студентський гімн «Gaudeamus» . Фразеологічний мінімум – 100 сентенцій	2
	<i>Разом</i>	30

6. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З КУРСУ «ЛАТИНСЬКА МОВА»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Особливості вимови латинських термінів.	3
2.	Частини мови, граматичні та їх основні граматичні категорії.	3
3.	Морфологічна система латинської мови.	3
4.	Іменник.	3
5.	Винятки відмін іменника.	3
6.	Дієслово.	3
7.	Прийменники.	3
8.	Займенник.	3
9.	Числівник.	3
10.	Узгодження прикметників з іменниками	3
11.	Граматичний аналіз.	3
12.	Винятки з правил.	3
13.	Студентський гімн «Gaudeamus»	3
14.	Латинські прислів'я та крилаті вислови.	3
15.	Основи опису рослини на латинській мові.	3
	<i>Разом</i>	45

7. ЗРАЗКИ КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ, ТЕСТІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ.

1. Які голосні літери мають варіативність у читанні?
2. Як ставиться наголос у латинській мові?
3. Вкажіть, що таке дифтонг?
4. Що з наведено відноситься до дифтонгів у латинській мові?
5. Скільки літер має латинський алфавіт?
6. Що таке буквосполука в латинській мові?
7. Що з наведено відноситься до буквосполуки у латинській мові?
8. Особливості вимоги приголосних літер в латинській мові.
9. Особливості вимови голосних літер в латинській мові.
10. Яку назву мають складні голосні звуки в латинській мові?
11. Яку назву мають складні приголосні звуки в латинській мові?
12. Як позначається довгота складу в латинській мові?
13. Як позначається короткість складу в латинській мові?
14. Які категорії мають іменники в латинській мові?
15. Оберіть рядок, в якому зазначено граматичну категорію іменника рід.
16. Перекладіть речення «Природа нічого не робить даремно»
17. Перекладіть словосполучення «Labor et patientia omnia vincunt»
18. Як в латинській мові визначається відміна іменників?
19. Звук [це] у латинських словах передається якою буквою?
20. Літера [s] у латинських словах які даватиме звуки?
21. Які голосні літери мають варіативність у читанні?
22. Від кількості яких букв залежить кількість складів у слові?
23. Перекладіть на латинську мову терміну «яблуня»
24. Оберіть правильне значення терміну «Vítis»
25. Буквосполука ch передає звук
26. Що таке монофтонг?
27. Прикметник: граматичні категорії, групи, узгодження з іменником.
28. Латинські приголосні. Правила вимови.
29. До IV відміни належать іменники, які в Gen. Sing. мають закінчення
30. Скільки відмін мають іменники в латинській мові?

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення лекційних та практичних занять із вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» необхідно використовувати такі методи навчання, як лекція, розповідь, пояснення, бесіда, вправи, тести, дискусія, диспут, ілюстрування, дидактична гра, практична робота, навчальні вправи, практичні роботи, конференції, проведення семінарських занять під керівництвом викладача. Методи набуття нових знань, формування вмінь та навичок, закріплення, перевірка, наочні методи.

Реалізація компетентнісного підходу до навчання передбачає використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять. На заняттях з дисципліни «Латинська мова» використовуються воркшопи, метод проєктів, презентація тощо.

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Попередній контроль – опитування.

Поточний контроль – опитування, виконання практичних завдань.

Тематичний контроль – написання тематичних тестових та модульних контрольних робіт.

Підсумковий контроль – екзамен.

Основними методами перевірки успішності знань студентів є побічне спостереження, усне опитування, програмований контроль, письмові роботи, дидактичні тести тощо.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7):

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в НУБіП України URL:<https://nubip.edu.ua/node/12654>
2. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL:
<https://nubip.edu.ua/node/12654>.
3. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України
URL:<https://nubip.edu.ua/node/12654>
4. Положення про електронне оцінювання залишкових знань студентів НУБіП
України URL:<https://nubip.edu.ua/node/13300>
5. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України
URL:<https://nubip.edu.ua/node/12654>
6. Правила внутрішнього розпорядку НУБіП України
URL:https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/pravila_rozporyadku.pdf
7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII
URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Статут НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>
10. Балалаєва О. Ю. Аналітичний огляд електронних ресурсів для вивчення латинської мови. 2014. 110 с.
11. Латинська мова. Синтаксис: збірник тестових завдань Ужгород: УжНУ, 2018. 23 с.
12. Ухаль М.М. Латинська мова: підручник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. 320 с.
13. Швед Є. В., Яцків О.М., Дацьо О.Г. Хрестоматія з курсу “Латинська мова”: Навчальні тексти до основних розділів граматики Ужгород: УжНУ, 2019. 50 с.
14. Яцків О.М. Фонетика латинської мови. Методичні розробки для студентів гуманітарних факультетів. Ужгород: УжНУ, 2018. 22 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ae-lib.org.ua>
2. Цифрова бібліотека НУБіП України DGLibrary [Електронний ресурс]. – URL: <http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jsru1>
3. Електронна бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України eNULESIR.
4. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/>
5. Офіційний сайт НУБіП України <https://nubip.edu.ua/>